

Indhold.

Anekdoter, Side 7, 14, 22, 30, 54, 62, 96.
 Alexander den Anden, 9.
 Amager, 74, 82.
 Albert, Prinds, 81.
 Bem, 297.
 Besjæftelser, Danskerindens, 7, 15, 23, 31, 55, 63, 71, 119, 127, 135, 142, 151, 158, 167, 174, 182, 192, 200, 206, 215.
 Bogskab, Hansens, 43.
 Birma, Kongeriget, 52.
 Billeder fra Slesvig, 53, 78, 133.
 Blandinger, 80, 104, 112, 136, 144, 160, 168, 176, 248, 256, 264, 272, 280, 288.
 Bultver, 89.
 Dents Kirke, Sanct, i Ringsted, 190.
 Bosquet, General, 217.
 Ballet, 256.
 Bonden og Brevkassen, 272.
 Barricader, bevægelige, 276.
 Charader, 27, 80, 112.
 Chambord, Greven af, 49.
 Carlos, Don og hans Søn, 97, 111, 122.
 Canton i China, 178.
 Changarnier, General, 225.
 Calais, Strædet ved, 254.
 Charlotte Corday, 265.
 Canrobert, General, 273.
 Dagnars Død, 35.
 Eremitagen, 60.
 Ederne, Kampen ved 282, 290.
 Frants Joseph, Keiser, 57.
 Fredensborg, 173.
 Ferdinand den Anden, Kong, 105, 118.
 Fyrste, en ostindisk, 149.
 Flidstjerne, 187.
 Flagermusen, 202.
 Fortalelse, en, 216.
 Forlegenhed, en stor, 224.
 Frankfurt, 235.
 Gavtyve, Pariser, 141, 149.
 Gergey, Arthur, 145, 157.
 Godfred af Bouillon, 185.
 Gortschakoff, General, 209.
 Gustaf Wasa, 233, 241, 255, 257, 266, 277.
 Gibraltar, 237, 245, 249.
 Gaden, fra i 1855, 245.
 Gamior, 270, 278, 286, 293, 306.
 Himmelfarten, 92.
 Heste, vilde, 221.
 John, Adams, 129.
 Joinville, Prinds, 289.
 Kosuths Bøn 186, 195.
 Knutskjold og Sørensen, 280.
 Lysbjerg, Diamanten, 90.
 Leuchtenberg, Hertugen af, 201.
 Løvejægeren, 205, 214, 222.

Margrethe, Dronning, 17.
 Monterey, 76.
 Mødet i Roeskilde, 98, 111.
 Menneskets legemlige Fortrin, 117, 125, 139, 162, 170, 227, 242, 261.
 Malakoff, Stormen paa, 246.
 Munk, Kirstine, 249.
 Nyhed, en, 64.
 Natalystien, 165.
 Napoleon den Tredie, Keiser, 228.
 Olsjager, nordiske, 6, 27, 45, 67, 85, 109, 123, 171, 196, 228, 251, 268.
 Oden, 299, 305.
 Opløsning paa Nebus, 48, 56, 64, 80, 88, 120, 136, 240.
 Opløsning paa Charader, 88, 120.
 Otto Kong, 113.
 Opbevaring af Kjøb, 275.
 Portlandsvasen, 61.
 Phila Den, 69.
 Pelissier, General, 121.
 Røglue, Hardangerisk, 25.
 Nebus, 40, 48, 56, 72, 80, 112, 120, 168, 232.
 Naglan, Lord, 137.
 Nadekly, Marschal, 177.
 Rembrandt, 193.
 Regatta i Venedig, 203, 218.
 Nøvere, Neapolitaniske, 210.
 Nytt, den sølsomme, 212.
 Reval, 219.
 Rosenet, Fruen af, 243.
 Rosenstein, 260.
 Ridderhustorvet i Stockholm, 275.
 Stoler, mauriske, 3.
 Stovsneppen, 22.
 Sebastopol, 30, 38, 198.
 Slutteriet, 208.
 Smuglerne ved Eideren, 39, 46.
 Sherborne, 41.
 Sorgenfri, 156.
 Samtale, en, 248.
 Sultaninder, tvende, 231.
 Stammer, vilde, i London, 238.
 Simpson, General, 257.
 Silivri, 259.
 Thorvaldsen, 1, 10, 19.
 Tyrkiet, Livet i, 32, 42, 50, 58, 65, 79, 93, 102.
 Toldboden, Kjøbenhavn, 73.
 Tegnestolen i Paris, 116.
 Tivoliscener, 184.
 Ustyld og Taknemmelighed, 153.
 Ujumastuta, 87.
 Urangutangen, 99, 114.
 Ulfeldt og hans Hustru, 161, 169.
 Veddeløbet mellem Haren og Pindsvinet, 295.
 Windues Sværmerier, 264.
 Westel, 281.

For tre Skilling.

No. 1.

Lørdagen den 7de April.

1855.

Albert Thorvaldsen.

I.

Naar det ellers og maaskee med Grund hedder, at store Mandes Fortjenester først anerkendes efter Døden, da gjælder dette i Sandhed ikke om den Mand, med hvem vi her kortelig skulle beskæftige os. Saa store Mænd have i levende Live fejret saadanne Triumpher, vundet en saa villig Anerkjendelse som den Første i sin Sphære eller modtaget en saa uskømtet og almindelig Hyldest og hjertelige Taknemmelighedsbeviser af Fædrelandet og Medborgere som Thorvaldsen. Man kan vel sige, at Danmark hadrede sig selv da det hadrede den af sine Sønner, som havde bragt dets Navn til Steber, hvor man før maaskee aldrig hørte det, men det fortsener dog at mindes, at ingen smaalig Misundelse fra den ellers dominerende Middelmadighed løstede sin Stemme for at forhindre Kunstnerens Triumphtog til sit Fædreland. Staten sendte en af sine Orlogsmænd til Kunstens Stad, der var bleven hans andet Fædreland, for atter at føre Kunstens Søn tilbage til Danmark, for at han der kunde hvile sine Been. Og da Thorvaldsen havde viist sin Taknemmelighed i Gjerningen ved at testamentere Fædrelandet sine Værker, viste det sig atter i hvor høj Grad Bevidstheden om hans Værd og Fortjenester

af Fædrelandet var trængt igjennem, at der for en stor Deel ved frivillige Bidrag kunde oprettes et Opbevaringssted for den afdøde Kunstners Værker, der var ham og disse nogenlunde værdig, og hvor Kunstneren kunde hvile omgivet af sine Værker, skønnere og fredeligere end det ellers falder i nogen Dødeligs Lod.

Det er imidlertid ikke Hensigten her at give en udsørlig Biographi, vi skulle indskrænke os til kortelig at meddele de vigtigste Momenter i hans Liv og Virksomhed og navnlig bryde ved de af hans Værker, der maaskee forudsattes mindst bekendte og som pryde Christenhedens mægtigste Guds-huus, St. Peterkirken i Rom.

Bertel Thorvaldsen blev født i Kjøbenhavn den 19de Novbr. 1770 af fattige Forældre. Hans Fader Gottschalk Thorvaldsen, af islandsk Herkomst, var Billedskærer ved Holmen; Moderen, en Præstedatter fra Jylland, hed Karen Grønland. Allerede tidlig yttrede han Anlæg til Tegning og blev derfor indsat i Kunstacademiets Skole, da han var 11 Aar gammel.

I Aaret 1787 vandt han den mindre Sølvmedaille og to Aar senere den større. En af Professorerne ved Academiets Historiemaleren Abildgaard, gav sig nu al Flid for at optræde ham til Kunsten, medens Faderen, som blot ønskede sig en Medhjælper, meente at han havde lært nok, og helst vilde tage ham bort derfra. Men til Lykke vidste Sønnen at dele sig mellem Kunsten og den Bistand, han var sin trængende Fader skyldig. Om trent 3 Aar

af hans Liv hengik under saadanne Bestræbelser. Han var nu bleven 20 Aar gammel, og der forestod ham et Forsøg paa at vinde Academiets mindre Guldmedaille i den Kunst, han især havde lagt sig efter, nemlig Billedhuggerkunsten. Uagtet hans Bestedenhed og Frygt, der næsten havde afholdt ham fra at indstille sig til Prøvestykket — det var Heliodorus, som udjages af Templet — blev Medaillen dog tilkjendt ham, og han vandt tillige herved en mægtig Beskytter i Statsministeren Reventlow, som i de følgende Aar tog sig af ham og forskaffede ham baade Bølse og Erhverv. To Aar senere vandt han den store Guldmedaille for et Basrelief i Leer, forestillende Petrus, som helbreder en Værkbruden (Aposl. Gj. 3—6). Derved erholdt han Adkomst til et Reifestipendium i 3 Aar; men da man ansaae det gavnligere for ham, at denne Reise endnu blev udsat i nogle Aar, for at han imidlertid kunde høre paa, hvad han havde tabt ved en mindre god Skolegang, gav man ham en aarlig Understøttelse. Omfiden — i Aaret 1796 — blev det bestemt at han skulde begive sig paa Reisen til Italien; men da Sygdom hindrede ham i at rejse tillands, og hans Venner desuden meente, at han var for uersaren og ikke kyndig nok i fremmede Sprog, erholdt han Tilladelse at følge med en Orlogsfregat, der just samme Tid skulde gaae til Middelhavet. Med tungt Hjerte tog han Afsted med sine Forældre, hvilke han overgav sine Sparepenge. Thorvaldsen gjensaae dem aldrig mere; thi Begge døde saa Aar efter hans Afreise, uden at kunne glæde sig ved hans Lykke og berømte Navn.

Det var den 20de Mai 1796, at Thorvaldsen forlod sit Fædreland, hvilket han nu ikke skulde gjensee, førend han vendte hjem som dets Stolthed og Gæ. Søreisen varede temmelig længe og var langtfra saa behagelig som den unge Kunstner havde tænkt sig; først i October naaede Fregatten Middelhavet og før her frem og tilbage mellem Noverstaterne, indtil Aarets Slutning. Livet ombord blev ham endelig uforsdrageligt, og han forlod derfor Fregatten og rejste i en aaben Baad fra Malta til Palermo og derfra til Neapel. Efter et kort Ophold i denne livlige Stad, ankom han til Rom den 8 Mars 1797. Paa denne Tid levede i Liberstaden en lærd Danst ved Navn Zoega, til hvem vor unge Kunstner medbragte Anbefalingsbrev. Zoega var en streng og smagfuld Kunstner, der, saasnart han opdagede sin unge Landsmands Talenter, tog sig faderlig af ham og drev ham til et grundigt Studium af Antikerne. Ved saadanne Blik blev Thorvaldsen alt ivrigere i sin Stræben og sønder slog som oftest, hvad han havde komponeret; thi det Maal, som foresvævede hans Aand, var intet almindeligt. Da de tre Aar, som vare bestemte for hans Kunstreise, vare tilende, forlangede man hans Stipendium endnu i 3 Aar, og da endelig Tiden til hans Tilbagereise forestod, besluttede han at udarbejde en Statue, der skulde vise hans Landsmænd, at det ei var nogen Uværdig, Staten havde vist sin Tillid. Af denne ædle Væresfølelse, og af høi,

ungdommelig Begeistring fremstod hans verdensberømte Jason, et Værk, som har gjort Epoke i den nyere Kunsthistorie.

I Januar Maaned 1803 stod den herlige Billedstøtte, affødt i Gibs, i Kunstnerens Atelier. Den blev beundret og begabet, men det var Alt. Ingen bestilte et Værk, som kaldte den classiske Lands Dage igjen til live. Sørgende pakkede Thorvaldsen sine Sager sammen og sagde sin kjære Jason Farvel. Bognen holdt for Døren; hans Kufferter vare fastbundne og Reisen syntes uundgaaelig. Men en tydsk Kunstner, som skulde være ifølge med ham, kunde ei faae sit Pas paategnet og Reisen blev derfor opsat til næste Dag. Imidlertid vandrede den rige engelske Bangier Thomas Hope omkring for at hese Rom's Mærkeligheder, og blev af en Leietjener ført hen til Thorvaldsens lille Værksted for at betragte den meget omtalte Jason. Kunstneren var selv tilstede. Engländeren beundrede den herlige Statue og spurgte i Samtalens Løb om, hvermeget det kunde koste at erholde den i Marmor. „Serhundredde Zechiner“, svarede den bestedne Kunstner, hvem det allerede syntes en stor Lykke at faae Lov til at udføre sit Værk i Marmor: „Det er for Lidet,“ sagde den ædle Kunstven „jeg giver Dem ottehundredde, og vil strax sætte Dem istand til at paabegynde Arbeidet.“

Saaledes blev Thorvaldsen reddet for Kunsten. Denne Dag var det store Vendepunkt i hans Liv. Han forblev nu i Rom, og hans Nygte vorede med ethvert nyt Arbejde fra hans Haand. Snart frembragte hans frugtbare Geni en Række af de skønneste Compositioner, som: Achilles og Briseis, Musernes Dands paa Helikon, Amor og Psyche, Ganymedes, Venus med Ablet og Pl.

Den første Bestilling fra sit Fædreland erholdt han 1807, da Grevinde Schimmelmänn overdrog ham at udføre en Døbefond af Marmor til en Kirke i Tjen. I det følgende Aar overdrog den danske Regjering ham at udføre 4 runde Basreliefs for Slottet Christiansborg, hvis store Portal de nu pryde. Omtrent paa samme Tid udførte Kunstneren ogsaa sin Adonis, som nu findes i Münchener Glyptotheket.

I de næst paafølgende Aar frembragte hans Phantasi mange skønne Værker, hvoriblandt Amor, der kalder den afmægtige Psyche tillive (Basrelief), og Psyches Statue med Uinen. Hans inderlige Dnsse var nu at kunne besøge sit Fædreland, og endelig syntes det som Intet stod iveien derfor. Da skete det, at Napoleon, der havde omdøbt Rom til Frankrigs anden Stad, faldt paa den Tanke at forskjønne det pavelige Pallads paa Dvirinal med nogle Kunstværker. Det blev overdraget Thorvaldsen at komponere en Frise for et af Gemakkerne. Han fuldførte da det berømte Basrelief, „Alexander's Indtog i Babylon,“ i den korte Tid af tre Maaneder, til almindelig Beundring. Naar man betænker, at dette Værk har en Længde af 29 Alen, maa man forbauses over Kunstnerens Kraft og Geni. Denne beundringsværdige Frise, der vakte stor Opsigt i den hele dannede Verden, er i det pavelige Pallads

fun af Gibs, senere er den to Gange udført i Marmor, først for Grev Sommariva, og siden for Christiansborg Slot. Et Exemplar i halv Størrelse af deilig hvidt Marmor er udarbejdet for Thorvaldsens Museum.

Kort efter erholdt han fra Polen Bestilling paa to Karyatider, der skulde bære et Bord af Gris, hvori Napoleons Svar til den polske Deputation, der anraabte Keiseren om deres Fædrelands Genoprettelse, skulde indgraves. Hele Verden veed, hvorledes det senere gik Polen; Statuerne kunde ikke benyttes efter deres første Bestemmelse og stode derfor i flere Aar i Kunstnerens Atelier. Endelig kjøbtes de af den danske Regjering, der lod dem opstille i Thronsalen paa Christiansborg Slot.

I Aaret 1815 komponerede Thorvaldsen Basrelieferne „Dag og Nat“, hvoraf især det sidste opvakte stor Beundring. Det vilde her føre os altfor vidt at levere en fuldstændig Fortegnelse over hans mange Værker, her have vi kun fremstillet enkelte Momenter af hans Liv, og noie os derfor med at nævne de meest udmærkede af hans mange udydelige Værker. Til denne Klasse henhøre Statuerne af Hebe, Hyrdedrengen med Pl., der frembragtes i Aaret 1818. En Mængde Gravminder og Basreliefs samt hans Gratiegruppe henhøre ligeledes til denne Epoche.

Imidlertid drog hans Hjerte ham bestandig til Fædrelandet, og til hans store Glæde blev det ham endelig muligt i Juli 1819 at tiltræde Reisen til Danmark i Selskab med Historiemaleren Professor Lund og Grev Rangau Breitenburg, hvilken sidste dog blev tilbage i Florens. Touren gik igjennem Schweits til Stuttgart, hvor han ønskede at gjøre den tydste Billedhugger Dannecker's Bekjendtskab. Paa den sidste Station fra sidstnævnte By henvendte en ung Mand sig til Postillonen med Bøn om at maatte kjøre med til Stuttgart. Kudsten afflog ham det, men da Thorvaldsen erfarede, at den unge Mand var Billedhugger, indbød han ham at tage Plads i Bognen. I Samtalens Løb fortalte den Fremmede, at han var en Elev af Dannecker, og at han, efter et kort Ophold i Tübingen, vendte tilbage til Stuttgart for at see den berømte Thorvaldsen, der nu ventedes der. „De kan strax faae ham at see“, afbrød ham her Prof. Lund, „han sidder ligeoverfor dem.“ Den unge Kunstner blev meget overrasket derved og havde siden den Glæde at indføre den store Mester hos Dannecker. Thorvaldsen rejste nu over Frankfurt am Main og Hamburg til Kjøbenhavn, hvor han indtraf den 3die Octbr. efter en 23aarig Fraværelse. Meget var imidlertid forandret i hans Fødeby, men en endnu større Forandring var indtraadt i hans egne Forholde. Kun Et var uforandret — den store Mand's trofaste Hjerte og hjærlige Sindelag mod gamle Venner og hans Fædreland. Det første bekjendte Ansigt, han saae, da han steg af ved Kunstacademiet, var den gamle Portners, der saa ofte havde tjent ham til Model. Synet af det skønne ærverdige Hoved bevægede ham dybt; han sluttede den gamle Mand i sine Arme, og

kyssede ham hjertelig. — Naturligvis blev hans Ankomst fejret i mange Kredse. Ethvert Huus stod ham aabent, enhver Familie fandt sig smigret ved at see en saadan Landsmand hos sig, og fra Kongen til den ringeste Borger blev en venlig Modtagelse og en hjertelig Anerkjendelse ham til Deel. Især gave Kunstnerne og de Studerende ham en smuk Fests paa den kongelige Skydebane, ved hvilken Keilighed hans Ungdomsven Dehlenschläger holdt Talen. Regjeringen overdrog ham nu at udføre Frelseren og hans tolv Apostle, samt et Frontonbillede for Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn. Disse og andre Bestillinger fra Hjemmet bekræftigede ham senere i flere Aar i Rom.

(Fortætttes).

Mauriske Skoler.

En Rejsende, som i længere Tid har opholdt sig i Algier, fortæller sit Besøg i en derværende maurisk Skole paa følgende Maade:

„I en stor Halvreds sadde nogle og tyve mauriske Dreng med forslagte Been paa den blotte Jord. Paa sine Knæ holdt enhver af dem en Trætavle, hvoraf han, som det lod til, lærte et eller andet Stykke af Koranen udenad. Drengene vare, den ene som den anden, klædt i hvide Kastaner og Beenklæder, som naaede dem ned til Knæene; de smaa røde Huer, som kun usfuldkomment bedækkede deres glatte Hoveder, gave deres mørke Ansigter, som af Anstrengelsen vare blevne farvede kirsebærrode, et høist snurrigt Udseende.

„Lige over for denne haabefulde Ungdom sad en gammel, tyk Maurer ubevægelig paa en Hynde; i sin ene Haand holdt han en vældig lang Pibe, i den anden derimod et valkende Nør, hvis øverste Ende næsten berørte Loftet i Stuen. Foran ham laa en gammel Madratse, om hvis egentlige Bestemmelse jeg kun havde en dunkel Anelse, og ved hans Side stod et Bækket med ulmende Kul, hvormed han tændte sin Pibe.

„Paa et Bink af Skolemesteren forstummede den hidtil saare lydige Mumsen og Drengene rejste sig nu, den ene efter den anden, for at fremstige deres Lectier. Den Fjerde eller Femte af dem havde knap fremført et Par Ord, førend han allerede begyndte at stamme, og kunde til Slutningen ikke faae et Ord mere frem over sine Læber. Da lod Maureren sit lange Nør langt somt dale ned paa Skuldrene af Examinanden, der saaledes var falden igjennem; og stiltiende lagde denne nu sin Tavle fra sig, hvorpaa han med sænket Hoved nærmede sig den nyssomtalt Madratse. Nølen lagde Synderen Straffepuden i sin rigtige Stilling og kastede sig derefter udstrakt og fattet ned paa den. Dog denne Gang udeblev Straffen; thi jeg gik i Forbøn for Drengen og forærede den strange Hr. Skolemester nogle Cigarer for at formilde ham.“

Di levere her et Prospect af en maurisk Skole i Algier, saaledes som den tager sig ud i Underviisnings-